

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning – lovforslagets formål

Statsgaranterede studielån kunne ydes i perioden 1964 til 1989, men blev efter en overgangsordning endeligt afskaffet i 1993. Lånene blev ydet af låntagernes pengeinstitut mod en statslig garanti på 100% af lånebeløbet inkl. renter og omkostninger.

Ved udgangen af 1996 udestår fortsat en restgæld i pengeinstitutterne på ca. 2,2 mia. kr., fordelt på ca. 36.000 låntagere. Både restgælden og antallet af låntagere er dog godt halveret i de seneste 5 år. Den gennemsnitlige bankrente for disse lån er pt. 6,2%, men har i årenes løb været langt højere, hvilket især gjorde sig gældende i højrenteperioden i 1980'erne. Det er således ikke indtrykket, at statsgarantien, som har gjort lånene risikofri for pengeinstitutterne, i alle tilfælde har afspejlet sig i rentens størrelse.

Misligholdes det statsgaranterede studielån, indfrier Hypotekbanken lånet på statskassens vegne. Gældsforholdet til skyldneren overtages af Hypotekbanken og behandles stort set som restancesager. Ultimo 1996 udgjorde restgælden på misligholdte statsgaranterede lån godt 2,2 mia. kr., fordelt på ca. 27.000 debitorer. Restgælden har været svagt stigende de seneste 5 år, mens antallet af debitorer har været svagt faldende. Tilgangen af misligholdte lån forventes i de kommende år at være på ca. 140 mill. kr. årligt, hvilket nogenlunde svarer til de årlige indbetalinger på misligholdt studie­gæld.

Med henblik på at lette situationen for personer med store statsgaranterede studielån har Folketinget tidligere vedtaget to ordninger, nemlig *tilskudsordningen* og *eftergivelsesordningen*.

Tilskudsordningen indebærer, at låntager kan få hjælp til tilbagebetaling af statsgaranteret studie­gæld. Tildelingen sker på grundlag af en beregning, hvor studie­gældens størrelse og låntagers indkomst- og formueforhold sammenholdes.

Eftergivelsesordningen indebærer, at låntager 12 år efter, at uddannelsen er afsluttet eller afbrudt, kan søge om at få eftergivet sin studie­gæld helt eller delvist. Hel eller delvis eftergivelse kan bevilges, hvis låntager på grund af økonomiske, erhvervs­mæssige eller sociale forhold ikke kan betale gælden tilbage.

Uanset de allerede etablerede ordninger er der dog fortsat en ikke helt lille personkreds, der på grund af længerevarende uddannelsesforløb og den periodevis høje rente på de statsgaranterede studie­lån er økonomisk vanskeligt stillet. Det er påpeget, at 12 år kan være for lang tid at vente på at få afklaret, om studie­gælden kan eftergives, og der kan være risiko for, at de pågældende låntagere opgiver tilbagebetalingen, fordi den synes udsigtsløs. Hertil kommer, at en stor studie­gæld kan være en hindring for anden låntagning til fx huskøb, hvorved låntagere forhindres i at flytte for at opnå (bedre) beskæftigelses­muligheder.

Det er derfor formålet med lovforslaget at skabe mere overskuelige rammer for afviklingen af de tilbageværende statsgaranterede studielån ved at lempe reglerne for tilbagebetaling og eftergivelse af statsgaranteret studie­gæld.

Lovforslagets indhold

De initiativer, som søges gennemført, sigter mod en nedsættelse af renten for statsgaranterede studie­lån. Endvidere skal låntagere med statsgaranterede studielån lettere og på et tidligere tidspunkt kunne danne sig et overblik over mulighederne og vilkårene for eftergivelse af deres gæld. Forslaget består af følgende elementer:

1) Tilbud om refinansiering i Hypotekbankens bankvirksomhed

Låntagere med statsgaranterede studielån i de private pengeinstitutter tilbydes at overføre lånet til Hypotekbankens bankvirksomhed til en markeds­mæssigt bestemt rente, der normalt vil ligge under den rente, som pengeinstitutterne beregner på disse lån. Ordningen gøres udgiftsneutral for statskassen ved at lade overtagelsen af lånene finansiere gennem bankvirksomhedens egen lånoptagelse.

2) Forhåndstilkendegivelse om eftergivelse af statsgaranterede studielån

Låntager skal, når der er forløbet 9 år fra uddannelsens afslutning eller afbrydelse, kunne opnå en forhåndstilkendegivelse om, og i hvilket omfang